

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:
 в Австрії:
 на цілий рік 20 кор
 на пів року 10 кор
 на чверть року 5 кор
 на місяць 170 кор
 За границею
 на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Руславиных псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. І. п. Дембровского (Хорунжий). Експедиційна місцевість Агенції Соколонского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламічні неопечатані вільні від порта. — Оголошена авіаційні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 с. від стрічки.

Положене в Угорщині.

(X) З цілою рішучістю розпочав гр. Тіса заповіджену до своїх виборців боротьбу з обструкцією в угорськїм соїмі. Упала заїса, яка до тепер закривала єго заміри. Гр. Тіса постарав ся о те, що віцепрезидент ліберального сторонництва Данієль поставив внесенє на зміну регулярнїм соїмового. Внесенє обнимає лише оден параграф, прийнятий односторонно в ліберальнїм сторонництві, котре тим способом зазначило, що піддержує односторонно змаганє міністерства і над сим внесенєм почала ся сейчас розправа в посольськїй палаті, а нема сумніву, що та зміна буде мимо завзятого опору опозиції ухвалена. Та зміна має поки що обовязувати лише оден рік, протягом котрого має бути ухвалена бюджетова провізорія на чотири місяці, відтак бюджет на р. 1905, звичайний контингент рекрутів, за тим мала би прийти на чергу справа цлово-торгового союзу з Австрією, яко підвалина до торгових договорів з заграничними державами.

Але те, чого гр. Тіса сподїє ся напевно досягнути своєю рішучістю, прийде ся дорогою окупати, щоби собі забезпечити певну поміч ліберального сторонництва, з котрим злила ся також значна частина давнього сторонництва національного гр. Апонього під проводом Сент-іванього. Сим чарівним середником, котрим гр. Тіса запевнив собі односторонню поміч лібералів, є утворенє артилерії при угорських гонведах, чого вже давно домагали ся проводирі кошутівців і незалежників як Угрон і товариші, котрим мабуть тоді й не снило ся,

що їх горячі бажаня так близькі здійсненя.

На перший погляд представляє ся та уступка в користь угорську доволі незначною, але в дійсности є се рішучий крок до повного розділу армії австро-угорськїй. Тут бо не тільки буде введена артилерія гонведів, котрі доси були якимсь лише полковичним організмом, а тепер одержать зовсім самостійне вистаченє, але артилерія дістане мадарську команду так як доси мали се лише гонведи. Сїй мадаризації гонведів з артилерією має пособляти відтак мадаризація народного шкільництва, до якого знов з такою рішучістю забрав ся теперішній міністер проєвїти Верзевіці, змагаючи до сеї мети внесенєм недавно в угорськїм соїмі шкільним законом.

Заведенє артилерії при гонведах потягає за собою також засновани фабрик в Угорщині, потрібних для виробів всякого оружа і воєнних засобів. Таким побитом від ступня до ступня поступають верховодячі мадарські круги до вивінованя Угорщини всіма прикметами самостійности і окремішности державної. Опозиція веде з цілим завязем боротьбу проти правительственого сторонництва і зломити опір опозиції.

Сї відносини мусять неперечно відбитися на Австрії, котра доси двигала дві третини тягарів державних і причиняла ся до поступового самостійного розвитку Угорщини. Тепер, коли наближає ся пора можливого ухваленя цлово-тарифового союзу Австрії з Угорщиною, повинні сторонництва в державній раді добре призадумати ся

над становищем, яке їм прийде ся зайняти супроти сего положеня в Угорщині. Коли Угорщина змагає до державної самостійности і окремішности, нехайже з правами, які поступенно здобував, прийме на себе також обовязки, які з тими правами повинні лущити ся.

ДОПИСЬ.

З Косівщини.

(Ковець).

Кілько то в свєім часі писалось про корчемні плюгавленя одним завідателем в столиці Покутя з амвона руских учеників, урядників, учителів і їх жінок. Ціль плюгавленя була всім ясна: приодобатись гакаті — і дістати презенту. Simonia найплюгавіша, якої може доси єще ніхто не поновив. Всі знали о тім, тільки одна конєсторія не знала — при уложеню пропозиції! Чутка ходить, що, коли за плюгавленє українськїм дано тї презенте, ішло вже по дратах візанє до інституції, — бо може новий владика надійти і «сделку» покритити. — Апель владика до совєсти деканів ілюструє ся найлучше на наведенім випадку, а коли додам з власного досвєду, що декани часом не предкладають компетентів, щоби не була загрожена презента якогось поніраному своякови, то вже стане ясно, що безумовно на совєсти деяких деканів полагати не можна. Окрім того пристрасть партійна не буде также прикметою безсторонности в осуді, як се було при розділюваню відзначень в станицькїй епархії.

Я згадав вже р. «негодованю» молодих свьячеників на обїзник. Понимаю се, бо мало у нас здетермінованих на «бривдзю». О сїм знають наші противники, тож хіснуть з сего, та

Письменська спадщина бл. п. Костя Горбала

подає Ол. Барвінський.

Три брати шукають долі.

(Ковець).

— Чи так собі говориш, чи до мене пеш? сказав Гаврило.

— І до себе самого що, і до тебе перешиваю, відповів Тимко. Тільки до одного Миколи з тою чаркою нема що обертатись — на таке він не знає сказати: «Дай Боже здоровля».

— Гм, гм! не знає? говорив собі з тиха Микола. Ніби то і не до мене сказано про службу-недружбу... Знаю і я, що воно так, знаю, що і мене не одними пампушками доля ме годувати. Хоть привик я кожній біді догоджувати, так чортові не догодить; а що правда і я не святий. і мене часом обгорне така лють, щоби де кому очи в голові видер. А признатись вам? найгірше мене сердить, як хто каліцтвом докоряє. Нераз собі думаю, за що я тільки терплю? що проти кого провинив? чи се за батьківські або матерні грїхи покутую? Відбивав ся би, та сили нестало... розжалолюбив ся Микола.

— Ну, ну, ну, не розпадай ся так дуже над своєю бідю, потїшав чим скорше Гаврило; Таж ти не один в свєті такий бідний. Є і бідніці, за котрими анї одна душа не вступить ся. У тебеж є ще братя, а як би нас не стало, Біг

батько? Від напасти чей і тобі не пропасти. От знаєш, я так думаю собі, ти ще один може найщасливіший будеш, в твоє віконце ще може найскорше загляне сонце. Тимко, видив, попадєсь легко яким посїпакам в руки, та заткають ним яку діру за богацких сивів. На таких як він дивлять ся ласим оком і ті, що у мандаторів відкуплюють ся, і самі мандатори і війти, бо знають, що таку звїрану не легко заполасти, а переймивши, є і чим похвалитись, а відкупитись дасть Біг чим.

І таку бесїду не мило було слухати Тимкови, знав і він те, що єго чекати може. Бранка до війска, то був для молодих, здорових людей пострах смертельний, а кільканадцять літ переслужити, то не пальцем кивнути.

— Єт, дайте спокій, здобуєть нарешті, що там буде, то буде — додав начеб з резигнацією, говорить виж об чїм инчїм.

Так говорили між собою, клопотались і потїшались ідучи за лучшою долею. Чи її здогнали, чи здружились з нею, а може і назустріч їм ішла, бо не така, якої сподївались, в сні оглядали? Побачимо. Тимчасом розпрацюєть з нашими вандрівниками — а там би не списав всего, що через цілу ніч перетеребилось.

II.

Стало свитати, коли наші вандрівники доходили до корчми званої алодійською саме на горбку під лісом, гонів кілька від села Н. Ніч була погідна, хоть холодна; побачивши здалека

свєтло в вікнах, гадали саме вислати на розвід Миколу, чи нема яких посїпак, щоби в бїду не попасти, коли як раз довірили людей, начеб розбіглись на всі боки, куди кому попало. В миг ока засвітало Тимкови в голові, що се може значити ся; звільнив ходу, замовк, задумавсь, а далїй каже до обох:

— Гм, можеб нам звернути з дороги та пійти полямь ід лісу, бо попри коршму для мене небезпечно. Се мабуть лапаї заскочили паробків, що в коршмі перед бранкою ховались так годїж самому в руки їм лізти.

— Та і я так гадаю, проговорив Микола. Берім ся такий геть доржкою, що от лише минули, та вже по тім за дня розглянемо, куди би «пропасти» обїйти. Ти Тимку лиши ся в ліску, та тільки осторожно: я з Гаврилом підемо в село розвідатись, чи справді прийшов який наказ ловити в рекрути, а скороб так було, треба буде конче вражих синів обмінити.

— Ну і шож, як би ми сьміло через село йшли, шож би тобі стало? каже звернувшись до Тимка Гаврило. Таж ти не з сеї громади, ти чужий, так чужого чей не переймуть...

— Ой мудрагелю, мудрагелю! перехопив Тимко, ударяючи злегка по голові; як ти завсїди здогадливий, а тепер відозваєсь як дурень. Не переймуть анї тебе анї Миколу, але зо мною може бути і круто, як раз тому, що не з сеї громади. Тож такого птаха не випустять, скоро їм в силце впав, а продадуть за іншого богацького сина, а тоді хоть з моста та в воду. Я вже

через мару презенту, то через полохане чорними нотами у політичних властей убивають горожанське почуте молодих священиків. Не оминула і мене була така покуска. В р. 1876, відбувались вибори до сойму. З цілим засобом молодечого запалу кинувся я у вир виборів. Сего побоявся польський кандидат ks. Fr. Sawa і каже мені: Ks. bracie! jaką zechcecie parochię, to dostaniecie, tylko nie przeszkadzajcie mi. — За таку огидну пропозицію буду вашу кандидатуру як найзавзятіше поборювати, а презента має мені прийти на стіл до хати! Ні моя нога не переступить поріг коляторський, ні моз письмо з проською о презенту не дійде до коляторських рук! — була моя відповідь. В р. 1879, при виборах до ради держ. „ażeby nie przeszkodził nam kandydaturą narodowca, bo moskalofila kandydata, znieawidzonego u własnych parafian, nie obawiamy się“ переказують до мене через о. П. М. з Х., що дадуть мені парохію, в котрій за винаєм части ґрунтів ерекц. дістану 2000 зр., а лишать ся мені поверх 100 морґів! Не помогло. — По опорожненню парохії в Жалю-Льци провонує мені куратор фундації скарбківської († Яблоновскі) ту парохію, а що було в день его імени, тож що би не впасти в підозріне, що з причини презента я ему ґратулював, я подякував — і не прийав. — Через мою упертість та через вибори в 1883. мусів я вибратись на Буковину. Подавався подавався я на парохії і „трафилось зерно“ — презента на дуже драгиву канеляцію Хомяківка. Та і сего „ґаразду“ позавиділи, бо один з перших актів, надійшовших до новоствореної консисторії з намісництва, звучав: „ich erkläre mich gegen die Institution des Geistlichen Johana Popiel aus Gründen... і провала презента.

Тим то я колотивсь по завідательствах, бо експоновані сотрудицтва заміщались протегованями, і треба було аж хитрого поступку єписк. Пелеша, щоби я опинився в Довгополи. Поза речинцями до інституції (март і вересень), бо в маю візвав мене бл. п. єпископ Пелеш до інституції і ледви я інститував ся, а вже намісництво прислало старосту в Косові „do sprawdzenia“ якесь донесенє Andrzeja Wierzajskiego „ażeby ks. Popiel nie instytucuował, bo to najzaciejszy wróg Polaków i rządu“. По поданях на парохії цісарского надава домагались від мене священики, щоби, коли вже не їду до референта в намісництві, то принайменше познакомивсь зі старостою в Косові. Для засади я і того не зробив, — і познакомивсь зі старостою аж по інституції.

Заліз ту, в Довгополи „у хрін“ і сиджу ту від 17 літ. Не подаюся нікуди, щоби не дати нагоди деяким ієривозателям синодальним при уложеню пропозиції „вкусити тяжкого гріха“. Я бачу, як поступали з моім сусідом, о. І. Б. чоловіком високих чеснот, що уміщують его в

не голоден і старшинувана над собою знаю, що і послух перед панамі — доволі з мене і мундру з блискучими ґузиками; одно тільки не сходить ми згадки, як би тут не пропасти, своїм розумом пожити, своїми руками на себе заробити. Микола его розумів несогірше, як він сам тото розумів; але Гаврило хоть прийшло коли до голови що розумішого, то частійш такій не надумавшись сказав нераз дурницю, оть, хоть би і перед хвилею, забувши, що об тім вже нераз вони з собою зговорились.

— Ідїть же ви в село, я обїду попід ліс а поки ви дещо розвідаєтесь, то я чей встигну он де перевозу, а буду вас коло порома дожидати. Так і зробили. Тимко оставсь один серед поля — йшов з своїми гадками і клопатами в товаристві, а хоть був паробок здоровенний, кріпкий, і хоть би з яким проїдисьвітом не боявсь помірити — такій потикав ся нераз, ноги примліли і коли присів на одній межі, чи то задумав ся, чи здримав ся, переждав і до сходу сонця. Сходючи, як раз проти него, засьвітило му сонце в самі очи, розбурхало з задуми, вітрець холодний переняв го трохи поза плечі; роздрухавсь, перехриставсь, начеб з носа згонив; протягнув ся і зігнув на ціле горло, а далій вставши ніби недбало і нерадо дальше поплівсь. Очевидно було му скучно на самоті, хоть оба брати молодші не рівня ему, та самотреть такій розрадінице хоть би в безвісти, в пекло йти. Скількиж то гадок і важких і пустих переснува-

пропозиц операторами, хоть він має 40 літ служби бездоганної.

Що подав я ту, то не для хвали, бо можуть бути від мене еше завзятійші в справі презенту, але щоби доказати, що сповнення обовязків горожанських не перешкаджає до презенту — одиницям, а щоби то було, коли би ми так стали плече об плече?! „Нема тої сили, котра би нас повалила!“ З тої причини кажу, щоби в пропозицію приймати лише тих, котрі не занедбують добра парохіян не тільки душевного але і горожанського, бо се в нашій державі та серед наших обставин стало майже нерозлучним. Сьвідомий Русин і патріот буде завжди чесним і богобоязним чоловіком, а хруївство є початком до всяких пороків характеру і душі.

I. П.

Япаньско-російска війна.

З Порт-Артура.

Після довшого часу левености, який використали англійські яванофіли для шпирева найнекориснійших вістей про стан кріпости і вї залогі, передерли ся тепер автентичні звістки від ген. Стесселя, які кидують зовсім відмінне світло на положенє обляганого міста. Телеґрама ген. Стесселя до царя з дня 28. жовтня звучить: Маю честь донести В. ц. милости, що Япанці д. 25. обстрілювали дуже нагально форти по стороні північній і північно східній, а слїдуючого дня заатакували один наш форт, однак огонь нашої артилерії і наших шрапнелів розгонив япанські резерви і неприятеля ми відперли. Наші страти виносять 1 офіцер і около 70 вояків убитих, а 4 офіцерів і 400 вояків ранених. Дня 27. капітан піонірів Сахаров, і префект Дального, помер на тиф. Трудним було би серед героїчних оборонців Порт-Артура робити якісь ріжницї. — Друга телеґрама з дня 30. жовтня звучить: Від вислани послїдної депеші обстрілюване требає дальше з великою нагальностю. Дня 3. с. м. ген. Стессель телеґрафовав до царя: Великий царю! Нині в торжественнім дни для нашої цілої вітчизни просимо Бога і желез голосним: гур! нашому цареві. Навколїшках просимо Бога, щоби В. ц. Милости, обом царству і наслідникови престола подав здоровля. Наша радість є тим більша, що всі від 9 днів підиринятї атаки неприятельскї ми відперли, а велика річниця вступлена на престол В. ц. Милости припадає на той самий день, в котрім обходить річницю уродив микадо і в котрім то дни Япанці прирікали собі здобути кріпость. Бог середі нас!

лось му по голові і сам би не перебрав... а мабуть прошиблась і яка веселїшна, коли самохїть усьміхнувся — наче з жарту силонував і сам до себе сказав: — Тьфу! який чоловік дивний і дурний! Тут би ся ніхто крові не дорізав — а туй дурниця на мозок лізе. Не дурно то приповідають: У дурня гадок, що у заяця стежок. Чи пословиця навернулась ему на ум може длатого, що узрів де ранком дійсно заяця, чи може з досади, що пуге его голови чіпалось; досить — він не звик з себе глузувати... авї перед другими себе дурнем прозивати, а одначе сего ранку він щось як би на себе самого лихий, як би з своєї постелї перше лівою ногою ступив. Сонце підійшло вже дґорі, стало чимраз вище, день заповідавсь красний, тихий, так що чутво було майже шелотї дрібної мушки, або коли инче яке крїлате животиње забренить. Наш вандрівник може й не звертав уваги на все, що переступав, минав; може й не любувавсь звінком співом жайворопків, котрі туй зпід ніг фуркали і довго в ушах цьвірінкали, начеб привадували, які вони свобідні, фуркають під небесами, купають ся в сьвітлі сонця, не журячись, щоби хто під кормигу брав.

(На тім уриває ся оповіданє).

З державної ради.

В своїй промові др. Кербер пояснив передовсім справу інсбруцких заворушень. Перериваний часто німецкою лівцею, президент зі спокоем і дуже успішно збивав заміти всенїмців що до італійского університету, їх власними аргументами, відчитуваними з „Ostdeutsche Rundschau“, органу пос. Вольфа. Коли і сі докази Вольф прийав з повною ефронтернею, др. Кербер в обуреню загрозив Вольфови, що коли буде дальше ему переривати, то інакше з ним поступить. — Тільки підступїть мені сюда ближше, тільки поважте ся!... додав премїєр грозячи пїстуком. Правиця прийала гучними оплесками сей вибух справедливого гнїву против рабїяцтва під покрїшкою посольскої поваги і нетикальности. Відтак президент міністер предложив ряд правительственних предложень, між иншими про відшкодованє за неоправданє держанє в слїдчїй вязниці, за шкоди від самоходів, закон про управильненє еміґрації, промислову новелю, запомоговий закон, проект реформи політичної адміністрації, закон про забезпеченє на старість і в разї неспосібности до праці. Дальше обговорював др. Кербер економїчне положенє держави, підніє конечність заклоченя торговельних трактатів, заклоченя угоди з Угорщиною і полагодженя цлової тарифи.

По відчитаню ряду інтерпеляцій, на внесенє пос. Мальфатї-ого ухвалено одноголосно приступити до дискусїї над промовою д-ра Кербера. Перший заняв голоє пос. Ерлер, а в его пристрасній промові перебивала ся не тільки все-німецка завзятість, але і урза личної амбіції, за те, що др. Кербер з ним, як інсбруцким делегатом, обїйшов ся вельми рішучо. Др. Кербер зараз таки відповів на сю промову вибухлої пристрасї тоном спокою і певности себе. Про університет не можна рішати демонстраціями і бурдами, тимбільше, що італійський факультет в Інсбруці існує вже 40 літ. За отворенєм окремого факультету промовляли члени інсбруцкого сенату, а навіть домагала ся сего і всенїмецкі круги, як се виходить з наведених статій їх органу. В інсбруцких ексцесах італійскї студенти певно що заслужили на найострішню догану аужитє револьверів, але не менше є винними і Німці, які зорганїзували напад і палицями та камінями кинули ся бити повертаючих студентів. Тимчасом намісник Тиролю одержав був за певненє від бурмістра, що порядок буде удержаний, а хотїй було кілька поліціянтів перед льокалем, де відбував ся комерс італійских студентів, то прийшло там до проливу крові. Аж тоді намісник мусів задля удержаня спокою візвати війско і жандармерию. Що архикнязь Евгений нехїтно згодив ся на висланє війска, се зрозуміле, бо жадеє командант не дає радо асистенції, яка має дуже строгі приписи, а звертає ся против части власних горожан. Однак треба ствердити, що дав таки свій дозвіл. Що при тім внала одна невинна жертва, то треба зважити, що без тої асистенції, при загальнім завзятю було би кільканайцять трупів. Та сама рада міста на тиждень перед забуренями зготовила велику овацію намісникови, як прихильникови Тиролю, а тепер зве его убийником! Се пересада. Завинив передовсім бурмістр, який знав про приготовлюючі ся галабурди, а не запобіг їм. Вкінци італійський факультет в Інсбруці мав від початку провізоричний характер до часу, коли ухвалою державної ради визначить ся ему місце. На всякий спосіб нарід, який становить 45% цілого населеня якогось краю, мусить одержати средства заспокоєня своїх культуральних потреб.

НОВИНИ.

— Календар. В суботу: руско-кат. Павла єп., Клявдії; римо-кат. Єлисавети кор. — В неділю: руско-кат. Єронїма, Лазара; римо-кат. Фелїкса з В.

— Із Станиславова доносять нам: В четвер дня 24. с. м. устроїє тов. „Шкільна поміч“ в Станиславові ввечерниці з танцями в комнатах „Рускої Бесїди“ на дохід бідної нашої дїтвори. Вступ від особи 1 К від родини з 4 осіб 3 К. Стрій домашній. Початок точно о год. 8. ввечером. Зваживши цілє сих вечерниць, то є лекучу потребу прийти з помочю бідній дїтворі при так

скоро наспівній зимі, як також, що комітет дожив всіх старань, щоби сї вечериці поєднати в сїм році як найгарнійше удались — сподїємось що вся наша інтелїгенція з околиці так старі як і молоді, так красавиці як і Соколи прибудуть в той день громадно в комнати «Рускої Бєсїди», щоби зложити свою ленту тай гарно забавитись. Окремих запрошень не висилає ся. За комітет: Дрогомірска, Цурковска, Ковшевичева, Н. Данши, П. Чайківский.

— Дїточї забава у Львові. В саях «Рускої Бєсїди» відбуде ся в недїлю дня 20. падолиста о 4 год. пополудни забава для дїтей під проводом членів «Сокола».

— Бібліотека «Соколів». Старшина львівського «Сокола» ухвалила на позавчєрашнім засїданю заложити в товариствї бібліотеку для своїх членів. Подібнї ухвалу перевела Старшина тернопільської філії «Сокола» і просить другів, аби дарами в книжках причинили ся до збільшеня бібліотеки. Такої самої помочи при переведеню в житє змагань львівського «Сокола» можна надїяти зі сторони своїх членів. Кєдиб з тих півтретї сотки членів львівського «Сокола» кожний жертвувив лишє по одній книжцї, то бібліотека відразу могла би вїйти в житє. Потреби і значнї бібліотеки для товариства, в якї гуртують ся люди рїжних верств, від зарїбника до радника та рїжного віку і пола, здаєсь, не потреба доказувати. Члени нашої редакції призначують на початок для бібліотеки львівського «Сокола» 25 книжок.

— 3 Відня доносять ранїшнї телеграми: Вчєра уковститував ся рускаї клуб. До него належать поєли: Барвіньский, Василько, др. Гладшєвский, др. Коє, др. Король, Пїгуляк, Романчук і Яворский. Провідником клубу вибраний пос. Романчук, а єго заступником пос. Василько; до парламентарної комісії вибрані оп. Барвіньский і Романчук. В дискусїї над вчєрашню заявлю президента іменем руского клубу буде промовляти пос. Романчук.

— Слїдом мистцїв, або: «Як Куба Богу так Буг Кубє». Польскї дневники доносять, що пруска міністеря заборонила шкільним дирекціям удїловати саль шкільних польским «Sokol-am», де они дотєпер по найбільшїй частї цілком неоплатно вправляли. З причини того зарядженя скликали прускї Поляки в Берлін велике, всенародне віче, щоби запротєстувати против того в дїйсности дикого та некультурного нищеня гімнастичних товариств. З нашого боку ми не похваляємо вправдї сєго зарядженя, однак мусимо ствердити, що сєго рода зарядженя не є винаходом пруских міністрів, але галицких вшеполєкїв, які вже давно зарядили, що саль шкільних не вільно удїловати Русинам на жаднї цілю, хоч Поляки уживають їх, на що їм лишєнь потреба. Так само польскї «Sokol-i» в Галичинї, яких доми побудовані є майже виключно з субвенційних, отже руско-польских грошїй, не хотять — не то даром — але навіть за добрі гроші винайти нашим «Соколам» своїх саль, хоч би раз в рік, на відбутя рїчних, пописових вїправ. Тепєр нехай же прускї Поляки подякують своїм «братом» з Галичинї. Они є мистцями в установлюваню таких докучливих постанов против другої народности і они то вказали дорогу Прусакам.

— Красва рада шкільна іменувала Еміля Пана заступником учителя в гімназїї в Золочеві і перенєсла Брон. Зборовского, заст. учителя, з гімназїї в Золочеві до Кракова; — затвердила вибір делегатів до окружних рад шкільних: о. Авт. Войнаровича і Яцка Сотника в Перемишлявах, Йос. Магєри в Грибові і Михайла Мекєлєти в Бібрцї; — іменувала в народних школах: Бог. Гостинка директором 3-кл. видїлової школи жіночої в Перемишлях, Амалїю Герльбєсївнї, Олену Вїлєцку і Куєг. Косївську учительками 3-кл. жїн. вид. школи в Перемишлях, Вол. Бішофову директоркою 3-кл. жїн. видїл. школи в Стрию, Ольгу Мїєску, Юлію Франковску і Іваннїу Вїтковицку учительками 3-класєвої видїлової жіночої школи в Стрию, Олександрї Студїнську учителькою 3-кл. видїл. жїн. школи в Тернополї, Марїю Котовску учителькою 6-кл. жіночої школи в Товмачі, Як. Кєндєзерского і Бол. Качоровского учителями 4-кл. школи в Коломиї, Софію Кочиркєвичєву і Теклю Екєртївнїу учит. 4-кл. школи жїн. в Перемишлях, Ал. Зєдїг і Олену Кмитївнїу учит. 4-кл. школи жїн. в Стрию, Ілію Кравчїшина управителем, Марїю Лєсєвичївнїу і Ем. Лїсївнїску учит. 4-кл. жїн. школи на Ланах в Стрию, Йос. Островского учит. 4-кл. школи жїн. в Жовкві, Вас. Шєлєстяка управит. 4-кл. шк. в Родатичах, Ізаб. Крогулєцку учит. 2-кл. шк. в Дикові старім.

— 3 Тернопільщини доносять: Тернопільська філія «Просьвіти» рїшила сєго року, так як і попередного, устроїти цілу серїю популярних викладів головнїо для нашого міщаньства. Виклади пїчнуть ся в недїлю дня 27. падолиста є. р. викладом проф. Ор. Гандяка: «Про повестанє землі та про вулканїзм». Виклади будуть відбувати ся в саях «Мїщаньского Брацтва» за кождоразовим оголошенєм завсїди о год. 6. вєчером. Вступ кождому вільний. — Дня 20. с. м.

устроює тов. «Руска Бєсїда» в своїх власних комнатах вєчерок з танцями. Вступ від особи і К. Окремих запрошень не висилає ся. Початок о год. 8½ вєчером. — Читальня «Просьвіти» в Должанцї устроює дня 20. с. м. вєчерок вокально-декламацийний в чєстє нашого незабутного Кобзаря Шевченка. Вєчерок відбуде ся в домі читальнянім о год. 3. пополудни.

— В Малковичах, городецького повіта, відбудуть ся і заг. збори пожарного «Сокола» дня 21. с. м. пополудни.

— Учитєльскї патєнти квалїфікаційні. З огляду, що зайшло кілька случав, що міністерство просьвіти уневажнїло кільком учителям патєнти квалїфікаційні лиш за сє, що їм до приписаної дволїтної практики не доставало лишє кілька днїв, длятого видала рада шкільна краєва в найновїшїм дневнику своїм. обїжник, що до практики не сьміє бракувати ані одного дня; навіть одєн день недостаючий є перешкодою до важности іспїту квалїфікаційного. Уневажненє такого патєнту потягає за собою уневажненє також цілого іспїту, в наслідок чого треба буде здавати сєй іспїт по раз другий. Деколи удїляють ради шкільнї окружнї кандидатам і кандидаткам кількотижневої відпустки, або й довнїшї, щоби они приготували ся до іспїту квалїфікаційного. Отже також такі відпустки в границях тих двох лїт практики не будуть вчислені до практики.

— Пожарний «Сокол» в Тєлячїм, відгавцького повіта, засновано на статутї львівського «Сокола». Ц. к. намїсництво вже затвердило статут.

— Процєси хїрургїв. Перед кількома днями в дбув ся в Будапєштї процєс проти проф. Дєллінгєра, який підчас операциї забув в жолудку пацієнтки щипчик. Обжадуваного увільнено. Тепєр буде відбувати ся подібнай процєс в Парижї проти хїрурга д-ра Фабуря, який полишив в жолудку пацієнта підчас операциї кусєнь гуми. Однї з експєртів покликаних судом до сєй справи, др. Рєжєє, зложив із сєй нагоди цілий списє предметів, які рїжними часами забували оператори у пацієнтів. Він назвїрав їх аж 82, були між ними вата, гуми, хїрургїчнї прилади а раз навіть золота монєта. Від сєго забута хїрургїви дуже тяжко устєрєчи ся.

— Курєнє тютюну впливає на молодєчий організм незвичайно шкідливо. На сє зєверєно увагу передовсїм в Англії, де наслідки сєго курєня виходять на яву передовсїм між рекрутами. Ідучи за зазивом рїжних визначних мужїв от хочби лєрда Робєртєса, внесло правитєльство в низшїй палатї закон проти молодих курєцїв. Хлопцям і дївчатам до 16. року не вільно курити під карою до 10 шїлінгів. Таким особам не вільно також продавати тютюну під карою 10 до 20 шїлінгів а за третім разом під загрозою втрати концєсїї.

— Жертви диких звєрів в Індїях. Пїсля статистика, оголошенї англїо-індїйским правитєльством, згинуло в Індїях в 1902. році 26.000 осіб від диких звєрів. Жертвою тигрїв упало 1.046 осіб, від лямпартїв 509 осіб, вовків 337, від укушеня гадюк померло 23.166 осіб, прочї згинули під назурами вївних звєрів. Того року убили люди в Індїях 14.980 звєрів і 71.284 гадюк.

— Зї сьвіта. На новоїорскїм передмістї Джєрсї Сїті вибух оподї огонь в хлївах для безрог. В огнї згорїли три тисячі живих безрог, а чотирї тисячі убитих штук. 40.000 штук безрог, випущєні з хлїв, розбігли ся по містї і наробили величєзної шкоди. — Коло Парижа згорла оподї фабрика ляку, прїчїм много робїтнїкїв попарило ся.

— Гнїздо гадюк в бібліотєцї. Великий перепєлох викликало в Лїсбонї вкритє в бібліотєцї парламентнїу гнїзда гадїи очшчїкїв. Вилїзли они їзза кушї паперїв, виполошенї звїдтам бібліотєкарєм, котрий шукав якоїсь книжки. Наякнїй бібліотєкарєк утїк, замкнув дєрї за собою і почав кликати помочи. Нїхто не хотїв вїйти до комнати, аж жандарм, уоружєний палицєю, отворив дєрї. Удалось єму убити 4 штуки гадюк, однак побояють ся, що під кушами газєт і книжок є ще більше гадюк.

— Катастрофа в горальнї. В Слобїдцї струєвскїй коло Тєрєбовлї пук оподї в нощї котєл в горальнї Сомерштїйна і попарив на смєрть кількох робїтнїкїв. Нєщастє стало ся в нощї. На гук вибуху прибігли сєйчас на мїсце катастрофи завїдатель і уряднїк фабрика, але не могли вже помочи нещасним робїтнїкам. Серєд густої пари побачєно розтрїсканий котєл, а зпїд вїлятої брагї сторчала голова і ноги двох робїтнїкїв. В кутї коло кїтла лежали три робїтнїкї вкритї плащами; на накривї кїтла лежав однї робїтнїк, а за кїтлом другий робїтнїк. Вєї були попарєні до костей. Чотирї з них: Іван Пєлюк, батько 4 дїтїй, Пєтро Дємкїв, батько 2 дїтїй, Іосїф Дємбровскїй і Франц Коморовскїй погїбли на мїсцї, а Іван Цєсєльскїй, Дємитро Кулїш і Іван Сон догорають в страшних муках. Причиною катастрофи був недостаток обережности, бо спати коло кїтла або на кїтлї рїшучо забороєно, але заряд горальнї не пильнував виконаня приписїв.

— Шкідливостє замерзлїх останків снїгу. Снїг, що припадає ємєлю рївною верствою, має дуже добродїйний вплив на поля і лєвади, бо хоронить озимини і трави перед остриями морозами. Але осталї денєде по стоплєню снїгу останки заснїв дїлають на ростини дуже шкідливо. Топлячїсь збиває ся снїг що раз більше, так що ростины, які під ним находять ся, стають зовсїм відгятї від воздуха і вкїнци мусять змарнїти. Бож сє рїч знана, що ростины так само як звїря або й чоловїк потребує до житя сьвітла а передовсїм повітря. Буває отже дуже часто так, що під таким покровом трава й озимина зовсїм випрївають. Тому повинєн кождий добрий господар тотї збитї купи снїгу порозбивати, аби в той спосїб охоронити ростины від лихих наслідків. Як сє зробить ся, то тим робом дуже помагає ся землї, бо порозбиванї снїжнї купи стягають з воздуха амонїак і рєблять землю плодovitшою.

— Котрї краї мають найменше бїдних? Швєдцїя, Норвєгїя і Швїцарцїя є тїми країями, в котрих найменшї люди в протягу свого житя стїлько придбали, щоби не стати ся тїгарєм своєї родинної громади, а справдї бїдних там майже нема. В Ісландїї є такий звичай, що кождий гадєа, котрий платить податок, мусить угощувати при своїм столї якогось убогого, котрого призначають єму пїсля висоти податку властї громадскї. Занєдбуванє сєго обовязку супроти бїдного або але обходженє з ним є нечуваною рїчю, а наколи би так стало ся, то той гадєа стягнув би на себе гнїв і ненависть всїх своїх сївгорожан і був би в додатку до того єще караний карою грошевою. Також в Японїї є число бїдних дуже малє, бо на 5000 душ одєн. В головнїм містї Японїї в Токїо є пївтора мїльона мешканцїв а лиш до 200 справдї бїдних людей.

— Дрїбнї вїстї. Маршалком повітової ради в Калушї вибрано властителя дїбр Пїдгірок п. Кароля Соботу. — Вїнчанє п. Юліяна Дроздовского, судового авскультанта з Тернополя, з п-ною Марїєю Крушєльницкою, сєстрою славновїсєної снївачки п. Саломєї, відбуло ся дня 17. с. м. в архикатєдральнїй цєрквї св. Юрїя у Львові.

— Родимцї! Памятайте на бурсу «Шкільної Помочи» в Снятинї, в якї сєго року нашло приют повєрх 20 ученикїв реалнїй школи, дїтїй убогих сєлян.

Наука, штука, література.

— Товариш. Ілюстрований калєндар Товариства «Просьвіти» на рік звичайний 1905. Рїчник IV. Коштом і заходом Товариства «Просьвіти». З друкарнї Наукового Товариства ім. Шевченка. Стор. 240 + оповїстки, 8°. Цїна 1 К. — Калєндар «Товариш» є 296 і 297. книжкою видавництва «Просьвіти», а 4-им з черги рїчником з повиспою назвою і зладженїй тим самим автором. Як попереднї три рїчнїкї «Товариша» вирїжнювали ся з повєни таких видавництв своєю оригїнальностїю і богацтвом матерїялу, так і сєй визначає ся тїми прикметами і з давнїми рїчїками творить єнциклопєдичнїу звязку популярних наук та історичних подїїв з дотичної хвилї часу. По калєндарєкїй частї слїдує просторий віддїл інформаційний: властї державнї і краєвї, вїйсковї приписи, списє товариств економїчних, наукових, просьвітних, шкільних і добродїйних з наведєнем при них точних дат, дальше приписи почтовї і залїзничї з розкладом їзди, мїри, ваги, монєти — отєс інформацїї, які вському письмєтному Русинови можуть придати ся. Дальша єтапа про «Основи рахунковости» потрібна кождому касєрєви чи членови контролнїй комісії якого небудь товариства. Опїсля слїдують иннї інформацїї: списє ярмаркїв, адресовий показчик по Львові і по провинцїї, статистичнї данї важнїїших держав, а потїм збїрка оповїдань і гуморєсок, описї пущок, куль, воєнних кораблїв і т. п. Наконєць перєд помїянїком померших в послїднїй році видїїшїх осіб, мїстять ся описє росїйско-япаньскїй вїйни. Впрочїм поважну частину «Товариша» заповнїють рїжнороднї інформацїї про вські справи, що мають яку небудь стїчнїсть із схїдною вїйною, а більша часть ілюстрацій, якими щєдро окрашенїй калєндар, додає прозорєстї і наглядности тим опїсам. Ілюстрацїї, до яких треба зачислїти також кілька карт і плянїв воєнного терєну, добірнї і виконанї старанно, чїста мова, точна корєкта, причїняють ся немалє до покуша «Товариша».

Телеграми

з дня 18. падолиста.

Вїдєнь. На нїнїшнїм засїданю палати послїв по відчитаню вносєнє та інтерпєляцїй забрав голос пос. гр. Штєрнбєрг (нім. шляхта

Февд.). По обговоренню бюджетової пропозиції, бексідник замінив Німцям, що управляють расову політику, як пр. в Інсбруці. Дальше виступив проти обструкції. По нім промовляв пос. Пернерсдорфер, соціаліст.

Відень. Презесом польського Кола вибрано гр. Войтіха Дзедушицького, а заступником преса-са п. Давида Абрагамовича.

Відень. Американський амбасадор у Відні довів своєму правительству, що Австро-Угорщина годить ся на скликання другої мирової конференції в Газі і возьме в ній участь.

Київ. Через великі сніжні завірухи перерваний в околиці рух поїздів.

Барcellona. На ул. Фернандо вибухнула вчора бомба і ранила 11 осіб, з того 9 тяжко.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшний у Львові.

від 16. до 30. листопада 1904.

- 1) Орхестра.
- 2) Режисмограф.
- 3) Rellington, міжнародна співачка.
- 4) В канцелярії директора театру, шутка зі співачами.
- 5) Terra Semmeloff, надзвич. субретка ексцентрична.
- 6) Дружина Carle, феноменальний акт на вільнім дрогі і жонглери.
- 7) Орхестра.
- 8) La Bella Mopenita, славна танечниця і співачка іспанська.
- 9) Arnold Barkay, актуальний гуморист з власним репертуаром.
- 10) Дружина Steward Arkas, феноменальні сальонові гімнастики.
- 11) Edmondine, весела пантоміна з 5 осіб.
- 12) Біоскоп Езера.

Щоденно о 8. год. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєнє о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниця High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З куплєним білєтом на фотєді, лєжі і Г-рядні крісла можна їхати даром на представлєнє омнібусами Кольосоєу, акі ждуть коло Відєнської кавварні.

„Тревоги автора і видавника“

гумористична подія з натури

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації „Руслана“ та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері вивосить всего 30 сот. (з почтовою пересилкою 35 сот.)

Лев Лопатинський.

СВЕКРУХА

комедія з сільського життя в 3 актах
Ціна 60 сот.

З життя схоплєні типи, погідна веселість і простота сценічної обстановки чинять сю комедію дуже привідною до вистави навіть для меньших аматорських кругів.

Набути можна в Ставропільській книгарні у Львові.

Лев Лопатинський.

Беата і Гальшка

трагедія з другої половини XVI віку в 5 актах.

Ціна 1 к.

Ще в р 1891 прихильно оцінена референтом краевого драматичного конкурсу, др. Евг. Олесницьким, а відтак перероблена наново, ся драма відзначає ся скондензованою акцією, трогачимми сценами і вірними характерами на тлі історичного кольориту Тому і в читанні не тратить свого вражіння

Набути можна в Ставропільській книгарні у Львові

УЧЕБНИК французької мови

Часть I. Апробований для всіх середних женських шкіл.

Примірник оправлений в полотно 2 К 50 с. (на почтову пересилку 15 с). Купити можна лиш в Рускім Інституті для дівчат в Перемишлі

В „Драматичнім товаристві ім. Івана Котляревського“ у Львові, (Ринок ч. 10, 1. п.) можна набути:

Випуск I. Наталка Полтавка — комедіо-опера в 2 діях І. Котляревського (текст) — ціна 40 сот. з пересилкою 50 сот.

Випуск Ia. Наталка Полтавка — партитура на спів в супроводі малої орхестри — ціна враз з випуском I. 4 кор., з пересилкою 4 к. 50 сот.

Випуск II. Ворожит — народна комедія в 3 діях Грвгорія Цеглиньського — ціна 1 к., з пересилкою 1 к. 10 сот.

Випуск III. Заверуха і Два домки і одна фіртка — одноактові комедії Льва Лотоцького — ціна 50 сот., з пересилкою 60 сот.

Настояці — комедія в одній дії Олекси Бобикевича — ціна 50 сот., з пересилкою 60 сот.

Чоловік Чести — драма в 3-ох актах Антона Володиславича, ціна 1 к. 30 сот., з пересилкою 1 кор. 50 сот.

Боян — збірник малоруських квартетів на мужеский хор Віктора Матюка — ціна 2 кор. 60 сот., з пересилкою 3 к.

Завіщанє Тараса Шевченка, басове сольо в супроводі двох хорів і фортепяна — музика М. Вербицького, ціна 50 сот., з пересилкою 60 сот.

Веснівка — пісьнь в супроводі фортепяна о. Віктора Матюка, стих М. Шашкевича, ціна 40 сот., з пересилкою 50 сот.

Коляди в музику на мішаний хор по народним напівам переложив о. Віктор Матюк, ціна 1 к., з пересилкою 1 к. 10 сот.

За певну і добру льокацію поручаємо:

- 4 1/2% листи гіпотечні
 - 4% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміовані
 - 4% листи Товариства кредитового земского
 - 4% і 4 1/2% листи Банку краевого
 - 4% позичку краеву
 - 4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. н. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Читайте!

Читайте!

Новє виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лишє 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся твори Тараса Шевченка, видає сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. „ПОЕЗИИ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опу-сту. Висилає ся тілько за надісланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВІТИ“ у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10.).

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБІЖЕ І ПАШУ

против огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР омирає ся на взаімности членів, то значить, звертає членам щорічну чисту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8%.

ШКОДИ ліквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членів і делегатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4.161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кіндем 1903 р. вивосять 1.013.691 кор. і уміщені в пупілярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк крайвий і каси ошадности.

АГЕНЦІИ ДНІСТРА находять ся у всіх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через агента; ДНІСТЕР уділяє агенції господарям, де еще на більший округ нема агенції. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізії.

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в Товаристві краківскім; власну провізію від таких обезпечєнь дає ДНІСТЕР на рускі добродійні ціли; тому на жите обезпечайте ся тілько через ДНІСТЕР.

ТОВАРИСТВО ВЗАІМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, ринок 10, в домі „Просьвіти“.

Кождий курець нехай домагає ся правдиво руских паперців:

Козак, Кобзар, Гуцул.

Цигаретові тутки:

Козак, Федькович.

Дістати можна всюди.